

OCENJUJEMO

Gledališče

Jennifer Haley: Podsvet
PG Kranj in SNG Nova Gorica
 ★★★★★

Jennifer Haley se v obrtno napeto zvozlani in bistrourmno ambivalentni igri, ki smo jo dobili v prevodu Tine Mahkota in v kateri se v vsakem prizoru pojavi nov horizont, nov podatek in s tem nov obrat vrednostnega vijaka, poigrava z interakcijo dveh svetov, resničnostjo oziroma tem, kar je od nje ostalo, in virtualnim zapikom, Podsvetom, naslednjo generacijo/stopnjo interneta. Tja – in v bližnjo prihodnost, ki je stkana iz zaostritve obstoječega – je prenesena večina človeške dejavnosti, od šole do služb in zabave v najširšem smislu, v temnih koticah tam najdejo svoje mesto – in poslovno priložnost – tisti, ki nikjer drugje ne morejo uresničiti svojih strasti. Ker so sankcionirane, strasti, gre za poi-gravanje z otroško seksualnostjo in celo okrutnimi uboji, in če igra najprej deluje kot kriminalka iz sobe za zaslisevanje, se sprevrže v spopad za (pre)tolmačenje osnovnih pojmov: resničnosti, ljubezni in čustvovanja nasploh, identitete. V tem pa razpre vrsto dilem, ki Simsa, ki je tudi Papa

malim deklicam in kreator 'domene', rešujejo pred enoznačno obsodbo zaradi pedofilije; virtualizacija mu omogoči, da se polno razživi tak, kjer sta kri in sekira virtualna, solze pa prave, kljub vsemu.

Režija Dušana Jovanovića in asistentke Klavdije Zupan postavlja igro za interpretacijo virtualnega nasproti realnemu na izčiščeno scenografijo Mete Hočevar z maketo viktorijanske hiše in svetlobnim okvirom, ki se na koncu spusti in nakazuje, da je za preostale akterje možnost bivanja in prehoda v idealno Nebo – oziroma **Podsvet** – zaprta, nemogoča. Kar pomeni glavno kazen za 'igralce'; v zaostrenih replikah med spletno detektivko in kreatorjem pedofilske klavne sobe se bije skoraj tragičen spopad med svobodo in pravico ter represijo, med skrito željo slehernika in močjo tistih, ki si teh želja ne priznajo, čeprav jim niso tuje. Bine Matoh je edini, ki je identičen v obeh svetovih, njegov Sims in Papa sta iz enega kosa, tudi kostumografsko arhaizirano nedoločljiv, kar je prispevek Bjanke Adžič Ursulov; tudi glasba Draga Ivanuše ohranja patinirano in historično dvojnost obeh svetov. Nehvaležne vloge vnaprej stigmatiziranega se Matoh loti z veliko mero človeške prepričljivi-

vosti, njegov zagovor svobode, tudi čez robove sprevrženosti, zdrži in odbije skoraj vse moralčne napade nasprotne strani; **Vesna Slapar** kot spletna detektivka in moralna policija postopno vse bolj kaže svojo vpletenost, za ostrim in načelnim nastopom se počasi odkrivajo njena ranljivost in dejstva o nefunkcionalnosti njene primarne družine, želje po bližini. Tretji kot ljubezenskega trikotnika je Doyle, profesor fizike, ki v prostem času preigrava vsakič znova razkosano viktorijansko punčko in ga pritisk preiskovalke čisto sesuje, v čemer je Peter Harl naravnost pretresljiv; Urška Taufer in **Miha Rodman** sta avatarja iz hiše srečanja, ona spogledljivo v predrafaelistkem slogu in on sentimentalni in zadržani nerodnež, pač posledica dejstva, da je v igri nov, pa še v službi spletne korektnosti. Skupni vtis je kompaktna, ostro in preiščeno odigrana uprizoritev o svetovih nekje blizu nas, vse bolj tudi blizu našemu. Kolikor razumemo konec, je v takšnih igrich najbolj poguben ostanek prave identitete, iskrenost in zaljubljanje; tudi v tem virtualni svet Jennifer Haley ni bistveno drugačen.

MATEJ BOGATAJ

